

vens § 192 a med op til 4 års fængsel (foreslås forhøjet til 6 års fængsel, jf. pkt. 2.3.3.1.).

Indsatsen i forbindelse med *ikke-spredning* (non-proliferation) omfatter foranstaltninger, der skal hindre ukontrolleret spredning af viden (knowhow) og produkter, der kan anvendes til fremstilling af masseødelæggelsesvåben.

Danmark har i den forbindelse en international forpligtelse til at sikre, at danske virksomheder ikke udfører visse produkter, som vil kunne blive anvendt til fare for international fred og sikkerhed – herunder for terrororganisationer. Denne *eksportkontrol* betyder, at danske virksomheder i visse tilfælde skal søge Erhvervsfremme Styrelsen om *udførelstilladelse* for produkter og teknologier, der både kan anvendes inden for den civile og militære sektor. Dette betegnes som »produkter med dobbelt anvendelse« (dual-use products). Politiets Efterretningstjeneste samarbejder med Erhvervsfremme Styrelsen og foretager bl.a. indsamling og analyse af information på området.

Som eksempler på produkter med dobbelt anvendelse kan nævnes:

- Kemikalier, der kan anvendes både til civile og militære opgaver
- Bore-/fræsemaskiner, der kan anvendes både til civile og militære opgaver
- IT-produkter, herunder computere og programmer, der kan anvendes til både civile og militære opgaver
- Hydrofoner (undervandslytteudstyr), der kan finde fiskestime og ubåde
- Laboratorieudstyr, der både kan anvendes til fremstilling af vacciner og biologiske våben

Reglerne om kontrol med eksport (udførel) af produkter med dobbelt anvendelse er fastsat ved *Rådets forordning (EF) nr. 1334 af 22. juni 2000 om en fællesskabsordning for kontrol med udførslen af produkter og teknologi med dobbelt anvendelse*. Forordningen suppleres af *bekendtgørelse nr. 1213 af 18. december 2000 om kontrol med udførslen af produkter og teknologi med dobbelt anvendelse*, der bl.a. indeholder bestemmelser om strafansvar for overtrædelse af forordningen og gennemførelsesbestemmelserne i bekendtgørelsen.

Der kræves efter forordningens artikel 3, stk. 1, tilladelse til udførsel af de produkter med dobbelt anvendelse, der er opført på listen i bilag I («kontrollisten»).

Erfaringerne, bl.a. i forbindelse med Golfkrigen, viste, at også mindre følsomme produkter, som ikke er opført på kontrollisten, kan anvendes til udvikling og produktion af masseødelæggelsesvåben. Derfor indførte EU i 1995 en såkaldt »catch-all klausul« i eks-

portkontrollen, jf. forordningens artikel 4, stk. 1-3. Disse bestemmelser indebærer i grove træk følgende:

- Udførsel af produkter med dobbelt anvendelse, der ikke er opført på listen i forordningens bilag I, kræver en udførselstilladelse, hvis eksportøren af de danske myndigheder er blevet gjort bekendt med, at de pågældende *produkter* helt eller delvis er – eller kan være – bestemt til anvendelse i forbindelse med udvikling, fremstilling, håndtering, anvendelse, vedligeholdelse, oplagring, sporing, identificering eller spredning af masseødelæggelsesvåben eller missiler.
- Hvis *køberlandet* eller *bestemmelseslandet* er genstand for en våbenembargo, og hvis eksportøren af de danske myndigheder er blevet gjort bekendt med, at de pågældende produkter helt eller delvis er eller kan være bestemt til militær endelig anvendelse.
- Hvis *eksportøren* har kendskab til, at de pågældende produkter helt eller delvis er bestemt til anvendelse i forbindelse med masseødelæggelsesvåben eller missiler eller militær anvendelse i et land under våbenembargo, jf. ovenfor, skal eksportøren meddele dette til Erhvervsfremme Styrelsen, som herefter afgør, om der skal ansøges om en udførselstilladelse, og om en sådan kan udstedes.

En medlemsstat kan desuden vedtage eller opretholde national lovgivning, hvorefter der kræves udførselstilladelse for produkter med dobbelt anvendelse, der ikke er opført på listen i bilag I, hvis eksportøren har *begrundet mistanke* om, at de pågældende produkter helt eller delvis er eller kan være bestemt til anvendelse i forbindelse med udvikling, fremstilling, håndtering, anvendelse, vedligeholdelse, oplagring, sporing, identificering eller spredning af masseødelæggelsesvåben eller missiler, jf. forordningens artikel 4, stk. 5. Regler af denne karakter er ikke fastsat i dansk ret.

En medlemsstat kan endelig af hensyn til den offentlige sikkerhed eller menneskerettighederne forbyde eller kræve tilladelse til udførsel af produkter med dobbelt anvendelse, der ikke er opført på listen i bilag I, jf. forordningens artikel 5.

Overførsler mellem EU-landene kræver som hovedregel ikke udførselstilladelse. Der kræves dog som hovedregel udførselstilladelse for de særlig følsomme produkter, der er opført på listen i bilag IV, jf. forordningens artikel 21, stk. 1.

Overtrædelse af bestemmelserne i forordningen eller de nationale gennemførelsesbestemmelser kan straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år, jf. § 7 i bekendtgørelse nr. 1213 af 18. december 2000. Dette